

Una faula sobre el misteri i la humanitat de la natura

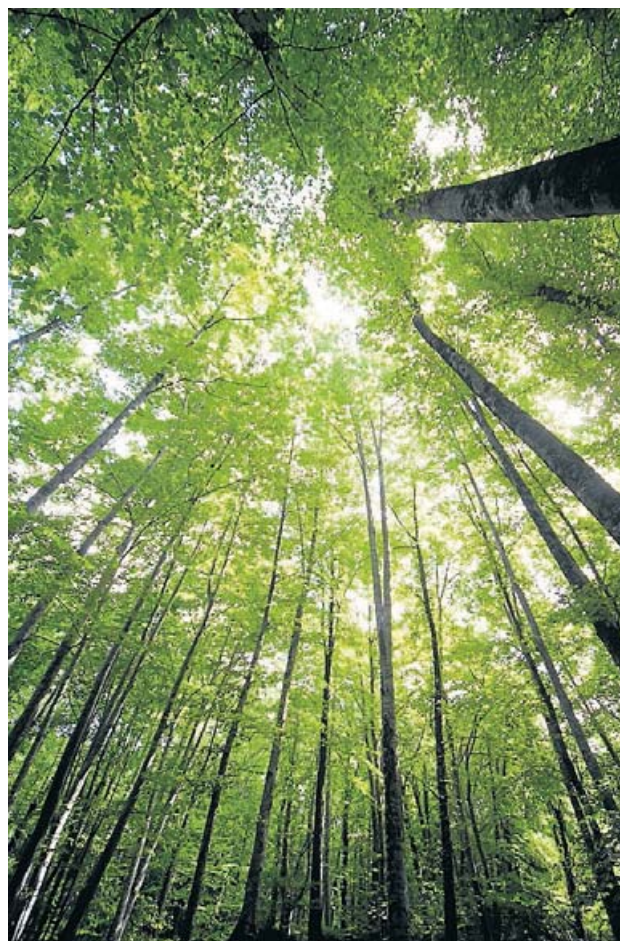
DAVID VIDAL

El món és ple de coses fosques que la ciència ignora i que semblen inversemblants, com el silenci solemne

dels boscos antics, escriu Dino Buzzati, que ben pocs han sentit mai. Un d'aquests pocs és el protagonista d'*El secret del Bosc Vell*, el coronel Procolo, home adust i minerval, solitari protagonista d'aquesta faula misteriosa i silvestre, malencònica i forestal, un clàssic de la literatura italiana.

El coronel rep en herència la casa familiar i el Bosc Vell, plens de veus i misteris. Ha de compartir-ho amb el seu nebot Sebastiano, un adolescent a qui veiem, als primers capítols, des de lluny, a vol d'ocell, als prats, amb els companys d'internat que n'abusen. Sebastiano entén la veu dels arbres i parla amb els genis del bosc i amb el vent de la vall, Matteo, un personatge més del relat. La distància inicial entre Procolo i Sebastiano –i entre Sebastiano i el lector– s'anirà escurçant, a poc a poc, fins a un clímax final tràgic.

La història ens l'explica una veu omniscient. És, però, un narrador ignorant, o almenys ho faig, i sovint ens desconcerta amb un "això no ho podem afirmar del cert" o un "així almenys és com s'explicava" que afegeix sentor de misteri a un relat on parlen els arbres, les garses, les aranyes, els vents, els ratolins i les muntanyes. De fet, sospitem que aquest narrador ignorant és també un núvol o un dels vents que corren pel relat. Les atmosferes màgiques, el presagi de la mort, la presència inevitable del destí són recurrents en l'obra de Buzzati, que

DAVID BORRAT

just havia escrit uns anys abans *Barnabo delle montagne*, també un càntic a la vida als boscos. De fet, *El secret del Bosc Vell* es pot considerar una *nouvelle* de joventut. En els anys posteriors, Buzzati tombarà cap a horitzons clarament existencialistes.

Perdre la connexió amb la natura

Com els lotòfags de l'*Odissea*, que perdien el seny i la memòria després de menjar el fruit del lotus, els humans d'aquest relat perden la connexió amb la natura quan

abandonen la infantesa. "En qualsevol moment, potser aquesta nit mateix –li diu el vent Matteo al jove Benvenuto–, ja no entendràs, quan parlin, els arbres, ni els ocells, ni els rius, ni els vents: faràs com els altres i ens oblidaràs".

Els nens ho oblidem tot i esdevenen adults, sí, però ¿per què Procolo entén les veus del vent, dels animals i els arbres? Influït per Kafka, Buzzati troba indesxifrable el món humà, i Procolo potser obté el favor de la natura precisament perquè ha desatès la condició humana pel règim de marcialitat i misantropia en què viu. És, però, la convivència amb aquestes veus el que el transforma en un ésser compassiu.

Dino Buzzati se sentia un cronista que, de tant en tant, s'empescava una *nouvelle*, i això es palesa en aquesta admirable traducció de David Nel·lo, en un estil transparent en què trobem, a cada plana, sentències subratllables. Quan el relat parla de les formidables capacitats dels infants que els adults oblidem, sembla al·ludir a la novel·la de James M. Barrie *Peter Pan*, publicada trenta anys abans. Quan s'enriu de com els humans perverteixen amb la seva avarícia l'organització dels regnes vegetal i animal, ens fa pensar en la sàtira d'*Els ocells* d'Aristòfanes, sobretot quan les aus jutgen Procolo. I quan proclama que en el món habita un sentit ocult, una veritat que batega davant nostre però que només els iniciats saben veure, ens fa pensar en el Lord Chandos de Hofmannsthal, quan escriu al 1902 sobre el llenguatge secret de les coses senzilles.

Buzzati aconsegueix, al final, que el que ens sembli estrany i immoral sigui la conducta humana. ♦♦

EL SECRET DEL BOSC VELL

DINO BUZZATI

MALES HERBES

TRAD. DAVID NEL·LO

180 PÀG./19,50 €